Зберагчы і навялічыць

Дзедзіч

ЖНІВЕНЬ 2015 • №5 (92)
ІНФАРМАЦЫЙНА-АНАЛІТЫЧНЫ БЮЛЕТЭНЬ

"ВУЛІЧНЫЯ ВЕРШЫ" ГАННЫ ЯЦКЕВІЧ

стр.2

ИСТОРИЯ УСПЕХА, ОБРЕЧЕННОГО НА ПРОВАЛ

стр.6

«Вулічныя вершы»
Ганны Яцкевіч

Партрэты Якуба Коласа, Янкі Купалы, Максіма Багдановіча і іх вядомыя радкі з'явяцца на сценах берасцейскіх дамоў. Праект «Вулічныя вершы» распачала берасцейская мастачка Ганна Яцкевіч.

Старт быў узяты з Максіма Багдановіча, бо, як прызнаецца сама Ганна, яна лічыць Багдановіча адным з самых рамантычных беларускіх паэтаў.

- Гэты праект мы рэалізуем зараз з арганізацыяй «Дзедзіч». Спачатку мы планавалі зрабіць яго разам з берасцейскім універсітэтам, але без тлумачэння прычынаў нам забаранілі гэта рабіць. У выніку мы вымушаныя былі шукаць новыя сцены, і першы малюнак атрымаў офіс «Дзедзіча» – распавяла Ганна Яцкевіч «Белсату».

Мэтай праекту Ганна бачыць папулярызацыю беларускай мовы і культуры праз паблік-арт. На сценах берасцейскіх будынкаў з'явяцца вядомыя радкі беларускіх паэтаў: Максіма Багдановіча (Жывеш ня вечна, чалавек, – Перажыві ж у момант век!), Якуба Коласа (Мой родны кут, як ты мне мілы, забыць цябе не маю сілы) і Янкі Купалы (Не шукай ты шчасця, долі на чужым, далёкім полі).

Пляцоўкаю для паблік-арту быў абраны «стары корпус» Берасцейскага унівэрсітэту, там, дзе месціцца філалагічны факультэт. Але рэктар БрДУ Ганна Сэндэр у пэўны момант забараніла маляваць на сцяне універсітэта. Але добрая справа заўсёды знойдзе падтрыманне. Першы верш атрымаў офіс «Дзедзіч». Яшчэ ў планах два малюнка з вершамі Янкі Купалы і Якуба Коласа. Зараз для іх шукаюць месца.

Берасцейцам твор Ганны Яцкевіч прыйшоўся да спадобы.

- Вельмі пазітыўна стаўлюся да такога арт-мастацтва. Тым больш прэзентуюць нашых беларускіх пісьменнікаў, – кажа Станіслаў, які адмыслова прыйшоў на адкрыццё праекту.

- Выдатна, што з дапамогай такіх рэчаў павышаецца нацыянальная свядомасць беларусаў, – кажа берасцейка Марына. – Таму што людзі сталі забываць пра сваіх аўтараў, а тут і партрэт Максіма Багдановіча і яго вядомая фраза.

belsat.eu

А как у них?

Между Польшей и Украиной открылся велосипедный переход

1 июля на базе автомобильного пограничного перехода «Угринов – Долгобичув» между Польшей и Украиной (Львовская область) появилась возможность велосипедного пересечения границы. Окрылённые победой велосипедистов в соседних странах ИПУ «За вело Брест» провело уже ставшую традиционной акцию «Открытые границы для велосипедистов».

Справка: Открытие пешего движения в пункте пропуска (на базе автомобильного пункта пропуска) «Угринов – Долгобичув» прежде всего является экспериментальным и продлится в период с 1 июля по 31 декабря 2015 с использованием существующей инфраструктуры этого пункта пропуска. Возможное решение о введении здесь постоянного пешего движения будет принято пограничными и таможенными службами после осуществления анализа и согласно выводам по реализации этого проекта и отзывов граждан. Как известно, в июне этого года, по инициативе польской стороны, состоялась рабочая встреча представителей пограничных и таможенных служб Украины и Польши, а также органов местной власти. Тогда во время встречи стороны обсудили вопросы проведения эксперимента по организации пропуска через государственную границу лиц в пункте пропуска «Угринов-Долгобичув» в пешем порядке.

Это уже второй велодесант «За вело Брест» на Люблинщину (про первый тут). В этот раз, кроме сбора подписей, активисты «За вело Брест» снимали видеообращение граждан Польши к пограничной службе и к местным властям Люблина с требованием разрешить велосипедистам бестоварное пересечение границы в пункте пропуска «Варшавский мост».

«Обычные люди, представители велоклубов Польши положительно относятся к идее велосипедного движения между нашими странами, – отметил директор ИПУ «За вело Брест» Владимир Красько, – во время видеинтервью люди говорят, что открытые границы для велосипедистов будут способствовать развитию туризма, а также налаживанию нормальных соседских отношений».

Сегодня, по мнению участников велодесанта, только бюрократизм и нежелание властей услышать своих граждан

Пункт пропуска «Угринов – Долгобичув»

Подготовка видеообращений

мешают ездить велосипедистам Польши и Беларуси друг к другу в гости на своём привычном транспорте.

Одинаковое расстояние, примерно 150 км, отделяют Люблин от пограничных переходов «Угринов – Долгобичув» (где уже можно ездить на велосипеде через границу) и «Варшавский мост». Ответы местных властей Люблина, пограничной службы на видеообращение опубликуем по мере получения.

Акция «Открытые границы для велосипедистов» будет продолжаться до полной победы велосипедистов. Впереди велопробег, встречи с представителями польских властей и другие мероприятия.

dzedzich.org

Сергей Чалый в Бресте рассказал об истории успеха,

изначально обреченного на провал

Белорусская экономика живет за счет займов. Наши предприятия - инструмент социальной помощи населению, а маленькие зарплаты - пособия, маскирующее скрытую безработицу. МВФ знает, что с нами делать, и именно валютный фонд предопределил дату назначения президентских выборов. Так считает независимый экономист, аналитик Сергей Чалый. Об этом он рассказал брестчанам 4 сентября в ходе публичной беседы, организованной агентством регионального развития «Дзедзіч» в рамках проекта «Есть разговор».

• За счет чего был рост

Сергей Чалый участвовал в работе предвыборного штаба действующего главы государства в 1994 году. Поэтому, по его словам, он в курсе, как складывалась белорусская экономическая модель, довольно успешно работавшая с 1996 по 2006 годы.

«Это была история грандиозного успеха, но он изначально был обречен на провал», - сказал аналитик.

Сутью системы было присвоение Беларусью части природной ренты России. При стоимости газа 40 долларов за тысячу кубометров и открытом доступе на российский рынок можно было показывать 10% роста экономики в год.

«Беларусь тоже добывающая страна, как и Россия. Разница лишь в характере присвоения природной ренты. У России он более капиталистический, чем у нас», - пояснил ситуацию экономист.

А почему успехи закончились в 2006 году?

• Политики больше, чем экономики

С 2006 года, по словам Сергея Чалого, начался рост внешней задолженности. Это уже заемный рост. В нашей модели изначально политики было больше, чем экономики. По сути, в стране есть 100 главных предприятий. Они работают как советские - параметры рентабельности у них отсутствуют. Остальным производством власти мало интересуются. Госпредприятия есть во Франции и Китае, но там они работают в рыночной среде. У нас же, по данным аналитика, 70% экономики - вне рыночной модели.

«Наши предприятия - инструмент социальной помощи населению. Маленькие зарплаты - это своеобразное пособие, маскирующее скрытую безработицу. Даже помощь селу - отчасти это помощь предприятиям, которые поставляют технику», - сказал аналитик.

• О кадрах, сальдо и ВВП

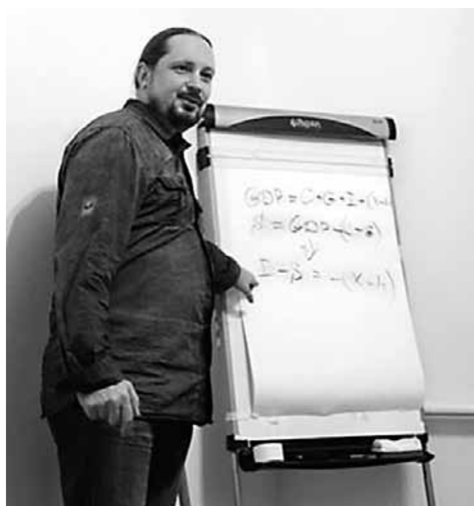
По мнению Сергея Чалого, «во власти не осталось людей, которые способны сказать: «Стойте, не надо этого делать». В такой ситуации нелегко и президенту. Потому что приходится самому все решать, хотя есть правительство и министры.

Здесь экономист вспомнил о заседании правительства, в ходе которого тогдашний премьер-министр Михаил Мясникович удивился тому, откуда у нас берется отрицательное сальдо текущего счета.

После этого эксперт подошел к доске и начал писать формулу: «Глядите, в любом учебнике по политэкономии не дальше пятнадцатой страницы встречается формула образования ВВП. Как такое можно спрашивать?»

$GDP = C + G + I + (X - M)$.

Люди, собравшиеся послушать Сергея Чалого, с интересом всматривались в латинские буквы. Потому что в отечественных учебниках «экспорт минус импорт» обозначают другими

буквами, а не X и M. Здесь явно сказалось изучение аналитиком документов МВФ в оригинале, на английском языке.

Затем он написал на доске еще две строчки формул и пояснил мысль: «Перебрасываем GDP в правую сторону уравнения и отнимаем расходы и инвестиции. Так вот, если инвестиции превышают сбережения, увеличивается отрицательное сальдо платежного баланса».

• Лукашенко - 2011 и Лукашенко - 2015

Как напомнил Сергей Чалый, у кризиса 2011 года есть четкие временные границы. Так, 15 марта исчезли котировки на продажу валюты. А 19 сентября была проведена дополнительная сессия, на которой установлен рыночный курс: «Это был целиком рукотворный кризис, потому как решение было готово с апреля».

Слово «стабильность» в лексиконе Лукашенко появилось в 1995 году, когда началось падение курса. «С тех пор у нас любое покушение на курс воспринимается как покушение на конституционный строй, - сказал Сергей Чалый. - И вот 2015 год. Во время поездки в Рясну Каменецкого района президент объясняет, как это важно - не сдерживать курс. Лукашенко-2011 и Лукашенко-2015 - это большая разница».

• В чем суть системы

Действующую систему власти Сергей Чалый описал так: «Если в двух словах объяснить, в чем ее особенность, то в области политической - сделать невозможной законную смену власти. В области экономической - сделать так, чтобы единственным законным источником доходов было государство».

При этом он пояснил второй пункт своей формулировки: «Это не значит, что все должны быть бюджетниками. Власть вопрос ставит так: даже предпринимательская прибыль существует благодаря ее деятельности, и за это нужно благодарить».

ОКОНЧАНИЕ на странице 8 ▶

Сергей Чалый в Бресте рассказал об истории успеха, изначально обреченного на провал

ОКОНЧАНИЕ. Начало на странице 6

Он напомнил эпизод в книге Виктора Пелевина, когда чекисты пришли к капиталисту, и тот пишет расписку, где лишь одна фраза: «Я все понял».

• МВФ знает, что с нами делать

О помощи со стороны этой финансовой организации Сергей Чалый упоминал несколько раз. По его словам, белорусская система хозяйствования кажется оригинальной только нам. Для специалистов МВФ в ней ничего нового нет. Через это проходили многие страны, чья экономика завязана на экспорте сырья. Уже существуют методические рекомендации, что делать с нереформированными предприятиями и как обеспечить социальную поддержку тех, кто будет уволен с неэффективных производств.

«Есть в Беларуси и люди, которые способны заниматься реформами, - считает экономист. - Как в шутке Жванецкого - «в мужчине заложено чувство ритма, надо только ему разрешить», так и у нас, надо всего лишь позволить перемены».

При этом он заметил, что наша власть хорошо помнит, что ускорение и перестройка в позднем СССР закончились потерей власти для тех, кто их начал.

• Почему 11 октября?

По поводу предстоящих президентских выборов Сергей Чалый напомнил, что у нас традиционно ведутся разговоры о том, что выборы перенесли на более ранний срок, чтобы перехитрить оппозицию. Он же считает, что дата выборов предопределена тем, что в это же время будет проходить ежегодное совещание Международного валютного фонда (МВФ). Беларусь рассчитывает продемонстрировать политическую стабильность, чтобы получить кредит. Если эти надежды оправдаются, первый транш может поступить уже в 2016 году.

«Возможно, со следующего года у нас начнутся некие реформы, для смягчения последствий которых и нужны деньги МВФ», - предположил эксперт.

Справка: 9-11 октября 2015 года в г.Лиме, столице Перу, состоится ежегодное совещание советов МВФ и Группы Всемирного банка. Во время ежегодных совещаний принимают решения по основным вопросам политики, касающимся будущей работы этих организаций, которые впоследствии претворяются в жизнь Исполнительным советом МВФ и Советом директоров Всемирного банка. Совещания обычно проводится два года подряд в Вашингтоне, где находятся штаб-квартиры двух структур, а на третий год - в других странах мира. Так, 1 сентября МВФ и ВБ объявили, что ежегодное совещание двух структур в 2018 году пройдет на острове Бали в Индонезии. То есть, дата предстоящего события была известна задолго до объявления даты президентских выборов в Беларуси.

Сергей Чалый, белорусский экономист, аналитик.

Родился в 1970 году в Минске. Окончил физфак БГУ по специальности «физик-теоретик».

В 1993 г. был приглашен в предвыборный штаб А.Лукашенко. В 1994 - 1998 гг. работал в Оперативно-аналитическом центре при президенте, где занимался работой с международными финансовыми организациями.

В 1998 году ушел в частный бизнес, работал в инвесткомпании управляющим активами.

С 2003 года - независимый эксперт. Автор и ведущий программы Tut.by-ТВ «Экономика на пальцах».

b-g.by

Сучасная цэгла для гістарычнага помніка

У Берасцейскай крэпасці пачалася рэканструкцыя руінаў езуіцкага калегіума. Помнік, які ахоўваецца дзяржавай, «рэканструюецца» з дапамогай сучаснага цэглы Гарынскага камбінату будаўнічых матэрыялаў. Эксперты лічаць, што такі метад рэканструкцыі проста не дапушчальны.

«Да захопу Расейскай імперыяй Берасцейшчыны на гэтым месцы знаходзіўся калегіум езуітаў, які існаваў з XVII стагоддзя да сярэдзіны XIX стагоддзя, – распавёў «Белсату» прадстаўнік «Руху за свабоду» з Берасця Дзяніс Турчаняк. – Расейскія вайскоўцы канфіскавалі будынак, перабудавалі і выкарыстоўвалі для вайсковых патрэбаў. Ужо ў савецкі час, пры пабудове мемарыялу «Крэпасць-герой» частку будынку знеслі, таму што на гэтым месцы вырашылі будаваць галоўны манумент Берасцейскай крэпасці».

У любым выпадку разваліны ды наагул уся Берасцейская крэпасць – гэта гістарычны помнік, які мусіць ахоўвацца дзяржавай.

«Я пакуль не ведаю дэталяў, але з убачаных мною фотаздымкаў вынікае, што правядзенне рэканструкцыі падобным чынам недапушчальнае, – заўважыў старшыня Беларускага добраахвотнага таварыства аховы помнікаў гісторыі і культуры Антон Астаповіч – Усё ж гэта помнік XVII-XVIII стагоддзяў, і праводзіць работы гэткім чынам проста ненармальна. Але мы ўжо не раз пераконваліся, што ў Беларусі бывае і не такое. У бліжэйшы час займуся гэтым пытаннем ушчыльную».

А вось дырэктар Берасцейскай крэпасці Рыгор Бысюк не бачыць у падобнай рэканструкцыі нічога заганнага:

«Вы ж бачыце, у якім стане руіны, мы мусім усё ўмацаваць і кансерваваць, інакш у хуткім часе нічога наагул не застанецца. У крэпасці шмат чаго трэба зрабіць, але грошай не хапае. Я разумею, што гэта цэгла выглядае не эстэтычна, але гэта найлепшы варыянт з тых, што ў нас маюцца. Працы праводзяць нашыя спецыялісты, яны лічаць, што гарынская цэгла адна з самых найлепшых. Плануем скончыць працы да канца верасня, тады ўсё будзе выглядаць інакш», – распавёў журналістам дырэктар Берасцейскай крэпасці.

belsat.eu

8 Верасня – Дзень беларускай вайсковай славы

501 год таму, 8 верасня 1514 года, войскі Вялікага Княства Літоўскага пад загадам гетмана Канстанціна Іванавіча Астрожскага разбілі пад Оршай маскоўскіх інтэрвентаў.

Нашы продкі перамаглі ў адной з самых значных бітваў таго часу. Гэта была вялікая перамога над намнога большым маскоўскім войскам, здабытая ў абарончай вайне, на сваіх землях і сваёй жа арміяй, кіраванай сваім, праваслаўным гетманам.

Пачынальнікі беларускай нацыянальнай гістарыяграфіі бачылі ў ёй лепшы доказ гістарычнай нятоеснасці беларусаў і вялікарусаў. А для гісторыкаў расейскіх, наадварот, яна была ці не самай «нязручнай» падзеяй, што ніяк не ўпісвалася ў канцэпцыю «адзінага славянарасійскага народу».

Для трубадураў «Вялікай Расіі» агрэсія Масквы супраць Вялікага Княства была справядлівай барацьбой за «ўз'яднанне» зямель Русі ў адной дзяржаве. Але акурат Аршанская бітва і бурыць падобны тэзіс пра праваслаўе як падставу таго «адзінства» ды справядлівы характар войнаў «за ўз'яднанне».

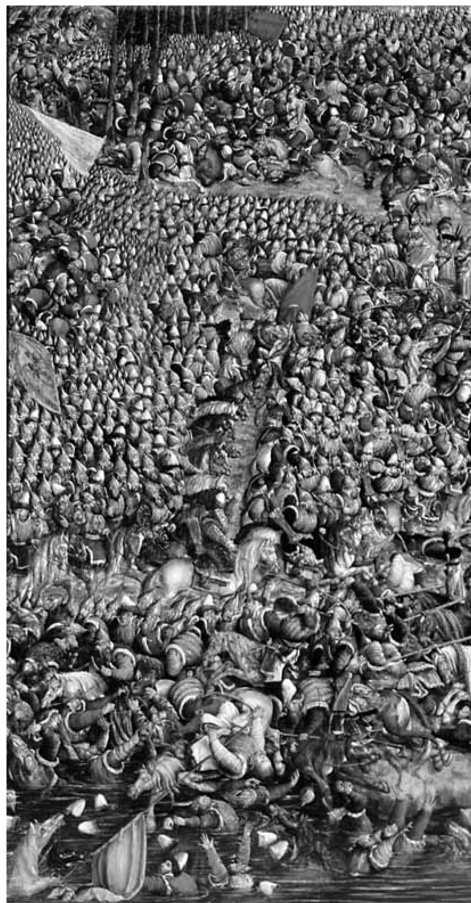
У XVI ст. для нашых продкаў было натуральным не толькі помніць пра перамогу пад Оршай, але і ганарыцца ёю.

Праваслаўны летапісец дзякаваў гетману Астрожскаму за тое, што яго стараннямі «маскоўскага ворага пабілі», і ставіў маскавітаў у адзін шэраг з бусурманамі. У эпоху жорсткага супрацьстаяння з Масквою сечу 1514 году часта згадвалі ў гераічным кантэксце, называючы «вялікай бітвай Аршанскай».

Тая перамога спыніла маштабны наступ маскоўскай арміі і дапамагла вызваліць гарады Усходняй Беларусі, а ў далейшым – і паспрыяла развалу небяспечнага ваеннага альянсу Масквы з імперыяй Габсбургаў, якія пагражаў існаванню ВКЛ.

Так што пафасныя словы пра абарону суверэнітэту зусім не беспадстаўныя. І сёння не лішне памятаць пра той розум, якім нашы продкі перамаглі.

Дарэчы, на пачатку 90-х у гэты дзень вайскоўцы прымалі ўрачыстую прысягу на вернасць Беларусі.

1514
500
2014

У Ружанах занепадае сынагога XVIII стагодзьдзя

Сынагога ў Ружанах разбураецца. Габрэяў тут не засталося, дах на помніку архітэктуры канчаткова развальваецца, на сьценах растуць дрэвы.

Ружанскую сынагогу збудаваў у канцы XVIII стагодзьдзя прыдворны архітэктар Сапегаў Ян Самуэль Бэкер. Гэты дойлід, родам з Саксоніі, за гады працы ў Вялікім Княстве Літоўскім збудаваў шмат архітэктурных шэдэўраў, сярод якіх – Ружанскі палацавы комплекс Сапегаў.

Як распавядаюць краязнаўцы, на момант пабудовы сынагогі габрэйская абшчына Ружанаў налічвала каля 150 чалавек, якія жылі ў сваім квартале.

Дырэктар музэю палацавага комплексу Сапегаў у Ружанах Руслан Кніга распавёў, што зачынілі сынагогу ў 1940 годзе, а занепадаць яна пачала ў пасьляваенныя гады:

«Да вайны ў Ружанах з 6 тысяч жыхароў больш за 80% былі габрэямі. Пасьля вайны ў выніку нямецкага генацыду ў Ружанах іх фактычна не засталося. Немцы іх у асноўным пешшу на Ваўкавыск зганялі, адкуль эшалёнамі развозілі па канцлягерах… Сынагогу пасьля вайны пераабсталявалі на гаспадарчыя патрэбы. Пэўны час там быў нават малочны завод. Там і цяпер над алтаром бачны кантэйнэр, дзе малако адстойвалася. За самім будынкам больш-менш сачылі, бо ён быў ужо гаспадарчы. Але потым яго зачынілі, і будынак пачаў разбурацца».

У 2013 годзе на сходзе жыхароў Ружанаў абмяркоўваліся пытаньні разьвіцьця мястэчка. Тагачасны старшыня райвыканкаму Міхаіл Сяркоў казаў, што рэканструкцыя сынагогі ёсьць у плянах. Аднак пакуль справа ня зрушылася. На сьценах сынагогі пачынаюць расьці дрэвы.

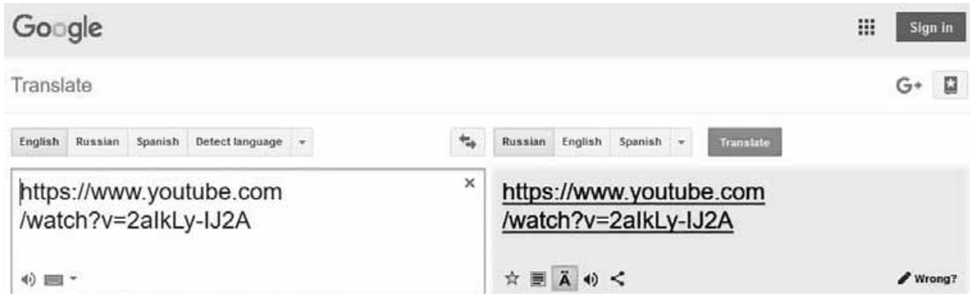
З Ружан паходзіць Іцхак Шамір, які двойчы быў прэм’ер-міністрам Ізраіля, да гэтага працаваў на высокіх пасадах у ізраільскай выведцы «Масад».

svaboda.org

Все гениальное – прокси

Простой по своей гениальности способ обходить различного вида блокировки в Интернете.

Если вас куда-то не пускают, потому что у вас неправильная страна, неправильное вероисповедание, неправильная демократия или ваши копирасты не договорились с зарубежными о дележе прибыли, приходится пользоваться различными видами прокси-серверов, скрывающих или меняющих IP-адрес компьютера. Существуют разнообразнейшие программы, позволяющие автоматизировать это дело, или можно самому зайти в настройки браузера и выставить там необходимые прокси вручную.

Как оказалось, существует очень простой способ не морочиться всеми этими настройками. Не беда. Идем на страницу Гугл-переводчика, и вбиваем туда прямо в окно перевода ссылку на заблокированное видео.

В соседнем окне получаем ссылку на «перевод страницы». Кликаем на нее, и смотрим видео без блокировки. В этом случае переход на заблокированный контент осуществляется не с вашего IP, а с прокси-IP самого Гугла.

Такой вот элементарный способ. Наверняка многие о нем знали, ибо проще некуда. Но если кто не знал – пользуйтесь.

https://vk.com/etorabotaet

Як не паверыць у брахню і адшукаць піва Пуціна

19 верасня ў офісе «Дзедзіча» прайшла лекцыя ”Інфармацыя ў інтэрнэце: як абараніць сябе і сваю галаву”, дзе Аляксандр Арсёнаў распавёў асноўныя хітрыкі з дапамогай якіх можна адносна бяспечна адчуваць сябе ў інтэрнэце.

Аляксандр Арсёнаў, журналіст газеты ”Наша Ніва”. Фізік па адукацыі, раней працаваў на IT.TUT.BY. Цікавіцца сучаснай тэхнікай і навуковай фантастыкай, выжываннем СМІ ў інтэрнэце і пошукам забаўных фактаў.

Для тых, хто не быў на лекцыі, на нашым сайце змешчаны парады Аляксандра, якія будуць вам карысны амаль кожны дзень. Чытайце: http://dzedzich.org.

Самыя папулярныя міфы
пра замежныя мовы

1. X такая складаная мова! Я ніколі не змагу яе вывучыць

Калі параўнаць X з роднай мовай чытачоў adukacyja.info, то ў большасці выпадкаў апошняя апынецца куды больш складанай за X. Але ж неяк яе вывучылі, і нават да таго, як пайшлі ў школу. Нават больш – амаль без аніякай дапамогі з боку іншых. Спачатку нічога не разумелі, але пільна назіралі за наваколлем, чулі пэўныя словы і выразы не адну тысячу разоў, рабілі пэўныя высновы, суадносілі словы і рэчы, і ў рэшце рэшт гэты складаны свет склаўся для нас у адзінае цэлае. Дарэчы, гэта датычыцца і іншых заняткаў. Валоданне замежнай мовай амаль нічым не адрозніваецца ад навыку хутка бегчы ці зграбна танчыць. І тое, і іншае патрабуе ўсебаковай падрыхтоўкі. Камусьці гэта можа давацца цяжэй ці лягчэй, але не давацца зусім – тут ужо трэба шукаць прычыны ў недахопе матывацыі ці ў няслушнай методыцы навучання.

2. Перакладаць на замежную мову занадта складана

Сапраўды, напачатку будзе складана, таму што не хапае лексікі, граматыкі, пачуцця мовы. А потым, калі узровень будзе ўжо больш высокі? Потым, як бы дзіўна гэта ні гучала, усё будзе якраз наадварот. Чаму? Па-першае, таму што магчымасцяў выразіць думку будзе дастаткова, хоць і менш, чым на роднай мове. Па-другое, зыходны тэкст… зразумелы на 100 адсоткаў!Няма патрэбы турбавацца, ці не ўпусцілі нейкую акалічнасць, бо родную мову мы цалкам разумеем (за выняткам складаных тэмаў, як медыцына, тэхніка, дзе патрабуюцца дадатковыя веды). А паколькі замежную мову мы ведаем усё роўна горш за родную, то няма і пакутаў выбару з цэлага шэрагу сінонімаў. Я не кажу зараз пра спецыялізаваны прафесійны пераклад высокага ўзроў-

ню, там ёсць свае асаблівасці і складанасці. На побытавым узроўні не трэба баяцца перакладаць, бо гэта вельмі добрае практыкаванне.

3. Трэба прысвячаць больш часу замежнай мове, родная нікуды не падзенецца

Зыходзячы з вопыту, магу дакладна сказаць: яшчэ як падзенецца. І добра, калі веды замежнай мовы будуць адпаведна добрымі, бо можна і сваю згубіць, і замежную не вывучыць. Мне давялося размаўляць з тымі, хто пераехаў на ПМЖ пару гадоў таму. Гэтага часу ім хапіла, каб адвыкнуць размаўляць без памылак і адразу знаходзіць патрэбныя словы. Што адбываецца з тымі, хто з'ехаў дзесяцігоддзі таму і амаль не выкарыстоўваў родную мову, можна не казаць. Ці можа здарыцца нешта падобнае на радзіме? Можа, калі чалавек атачае сябе выключна іншамоўным асяроддзем ці пастаянна працуе ў ім. Таму не варта пагарджаць сваёй культурай. Добры фільм ці кніга на роднай мове дапамогуць цікава бавіць час і падтрымліваць веды на ўзроўні.

4. Каб вывучыць мову, трэба ўвесь час сядзець над граматыкай і вучыць словы спісам

Калі б мы ўсе сапраўды толькі і рабілі, што сядзелі б над граматыкай ці спісамі слоў, наўрад ці мы зараз маглі вольна размаўляць і разумець тое, што нам кажуць нават на роднай мове. Без граматыкі і новых слоў ніяк, але гэта толькі шкілет мовы. "Сапраўдная" мова вывучаецца на практыцы: гаварыць, слухаць, чытаць, разважаць над чымсьці. Няма ніякага сэнсу ў шматгадзінным сядзенні над граматычнымі даведнікамі ці слоўнікамі, бо ўсё роўна ў галаве застанецца няшмат. Памяць добра захоўвае толькі тое, што чалавек пачуў, прачытаў, вымавіў і самастойна выкарыстаў шмат разоў у розных сітуацыях. Чаму мы так добра памятаем славутае "Ландан із зэ кэпітэл оф Грэйт Брытэн"? Таму што Мар'я Іванаўна прымусіла нас вывучыць адпаведную тэму на памяць, а потым расказваць і разбіраць яе незлічоную колькасць разоў. І нават калі мы не вельмі разумелі навошта, інфармацыя засталася ў галаве. Чаму б не зрабіць зараз тое ж самае, але больш сістэмна і з сапраўднай патрэбай для сябе?

5. Мой узровень яшчэ такі слабы, што нават не варта спрабаваць размаўляць і пісаць на замежнай мове

За гэтым стаіць часцей за ўсё страх зрабіць памылку, быццам бы ўсе вакол толькі і чакаюць адпаведнай магчымасці, каб пакпіць з бедалагі. Усе мы з чагосьці пачыналі. Не робіць памылак толькі той, хто нічога не робіць. Таму лепей патроху спрабаваць выказвацца – простымі сказамі, няхай і з безліччу памылак. Яшчэ памятаеце прыклад пра бег? Адразу ніхто не ставіць новыя рэкорды і не прабягае марафон. Так і на мове ніхто адразу не размаўляе як Цыцэрон.

6. Каб добра авалодаць мовай, трэба абавязкова пабываць у краіне, дзе на ёй размаўляюць

Гэта адзін з варыянтаў, але не адзіны. Тым больш, што кожны вывучае замежную мову дзеля пэўных мэтаў. То бок, не кожны абавязкова мае намер наведаць краіну вывучаемай мовы. Хтосьці хоча глядзець фільмы ў арыгінале, хтосьці марыць прачытаць улюбёную кнігу без слоўніка, а камусьці хопіць і асноўных ведаў і крыху прафесійнай лексікі, як чытаць навуковую літаратуру і падтрымліваць нескладаную гутарку. Гэта не тыя веды, якія немагчыма атрымаць на сваёй радзіме. Зусім іншая справа, калі паўстае жаданне стаць прафесійным перакладчыкам, бо трэба дасканала ведаць пэўную культуру і побыт. Але і тут можна напачатку абыйсціся без падарожжаў у краіну вывучаемай мовы.

7. Я як сабака: усё разумею, але нічога не магу сказаць

І зноў страх зрабіць памылку. Што цікава, ён авалодвае далёка не толькі пачаткоўцамі. Мне сустракаліся людзі, якія вывучалі замежную мову шмат гадоў, вольна чыталі на ей, але чамусьці ўсё роўна баяліся гаварыць. Яны марудна падбіралі кожнае слова, каб толькі атрымаўся ідэальны сказ. Часцей за ўсё ён не атрымліваўся, бо яны запіналіся, пачыналі некалькі разоў зноў, чырванелі і замаўкалі на сярэдзіне сказу,

ПРАЦЯГ на старонке 16 ▸

Самыя папулярныя міфы
пра замежныя мовы

ПРАЦЯГ. Пачатак на старонке 14

так і не скончыўшы яго. Хочаце, каб здарыўся цуд? Пераадолейце першае засмучанне, потым будзеце дзівіцца раптоўнай красамоўнасці, якая так доўга чакала свайго часу.

Калісьці я ўздыхнула з палёгкай, пераадолеўшы няўпэўненасць падчас гутаркі з сапраўднымі французамі. І нічога, патрэбныя слова ўспомніліся, нават калі і не адразу. У наступны раз усё атрымалася яшчэ больш нявымушана.

8. Той, хто жыў у краіне вывучаемай мовы, выдатна валодае ёй…

…калі прыкладаў намаганні вывучыць яе. Можна жыць некалькі месяцаў ці гадоў у іншай краіне і разумецца на англійскай ці ўвогуле жэстамі. "Сама" мова вывучыцца толькі ў дзіцячым узросце і толькі на працягу пэўнага часу. Дарослыя ўжо ўспрымаюць усё праз прызму сваёй роднай мовы, таму ім складаней успрыняць іншую. Прыклад таму – замежнікі, якія могуць жыць у краіне не адно дзесяцігоддзе і амаль што не валодаць мовай. Вывад: знаходжанне ў іншай краіне можа паскорыць працэс авалодання мовай, аднак не з'яўляецца абавязковай умовай яе дасканалага ведання.

9. Вывучыць мову самастойна немагчыма

У наш час інтэрнэту самастойна нельга вывучыць толькі нейкую занадта экзатычную мову вельмі далёкай краіны, носьбітаў якой можна пералічыць па пальцах. Анлайн-курсы, відэа, падкасты, форумы, інтэрактыўныя практыкаванні, аўдыёкнігі – толькі лянівы не карыстаецца такой разнастайнасцю. Канешне, самастойнае навучанне патрабуе дысцыпліны і паслядоўнасці, ды і напачатку складана знайсці менавіта "сваю" методыку. Сапраўды, самастойнае навучанне складаней, але хто хоча, той дабіваецца пастаўленых мэтаў. Некаторым лягчэй займацца з настаўнікам індывідуальна ці ў групе, што, аднак, з'яўляецца асновай і не адмяняе неабходнасць самастойнай працы.

10. Носьбіт мовы – найлепшы настаўнік

Напэўна, некаторыя з вас маюць знаёмых замежнікаў, якія вывучаюць вашу родную мову. Часам яны могуць задаваць такія пытанні, што нават адразу і не адкажаш. Чаму ў нашай мове нешта так, а не гэтак? А хто яго ведае, чаму… Бо ўсе так кажуць! Знаёмая сітуацыя? Справа ў тым, што носьбіты мовы часцей за ўсё не ўсведамляюць сваю мову як складаную сістэму. Ім гэта і не патрэбна, бо яны вольна валодаюць ёй, для іх яна толькі інструмент. Каб нешта даходліва патлумачыць, трэба добра разумець з'яву і ўмець гаварыць проста пра складанае. Таму далёка не кожны носьбіт мовы можа быць добрым настаўнікам, як і не кожны добры настаўнік – носьбіт мовы.

adukacyja.info

Вучым мову самастойна
Частка 1: Разуменне на слых

Амаль чутным крокам наблізілася восень, а з ёй і час навучання. Нават для тых, хто ўжо атрымаў адукацыю, пачынаецца надзвычайна прадуктыўны перыяд, бо ў спякоту, напэўна, не вельмі і хацелася штосьці вучыць і занадта напружвацца :)

Я ж пачну чарговы адукацыйны артыкул у стылі «Як я правяла лета». А правяла я яго, рупліва паляпшаючы стан сваёй французскай. Як дыпламаваная выкладчыца (с), я вырашыла падыйсці да справы сістэмна і вырашаць кожную праблему дасканала. Як вынік – валоданне мовай істотна палепшылася, хаця ў першапачатковым падыходзе было нямала хібаў. Я вырашыла падзяліцца сваім досведам, каб наступныя пакаленні не наступалі на тыя ж граблі, што і я, і змаглі рабіць усё слушна ад самага пачатку. Новая рубрыка будзе асабліва карыснай тым, хто ўжо крыху валодае мовай і хоча эфектыўна палепшыць свой узровень.

Распачнем яе з разумення на слых, ці аўдыравання.

Разуменне на слых

У маім выпадку ўзровень валодання мовай быў ужо дастаткова высокі, але больш-менш складаныя ці спецыялізаваныя тэксты ніяк не хацелі ўспрымацца на слых. Нават знаёмыя словы не адразу апазнаваліся ў хуткай плыні гукаў, большасць з каторых злівалася ў нешта невыразнае.

Што рабіць? Сумяшчаць прыемнае з карысным, каб не толькі вывучаць нешта новае, але і зрабіць гэты працэс цікавейшым. Я раю для гэтага тэматычныя падкасты ці, што лепей, серыялы. Яны вельмі карысныя з шматлікіх нагодаў:

Сюжэт разгортваецца крок за крокам, таму, нават калі штосьці недачуецца/не зразумеецца, можна потым нагнаць гэта крыху пазней, зыходзячы з кантэксту. Дарэчы, так нават лепей запомніцца, чым калі адразу шукаць у слоўніку.

Шматлікія выразы паўтараюцца дастаткова часта, каб добра запомніць іх і сітуацыі, у якіх яны выкарыстоўваюцца, а таксама граматычныя паказчыкі. „Vous etes en garde a vue a partir de 8 heures“ – не толькі слова «затрыманне», але і прыназоўнік, і нават канструкцыя «з васьмі гадзін», што спатрэбіцца і ў іншым кантэксце. Для пачатку, аднак, трэба некалькі разоў пачуць гэты выраз.

З цягам часу асяроддзе робіцца знаёмым і даволі прадказальным, таму незнаёмых элементаў робіцца ўсё менш, а пасіўныя веды пераходзяць у актыўныя (гл. папярэдні пункт).

Добра ахопліваецца нейкая тэма (гісторыя, юрыспрудэнцыя ці нешта іншае).

Моўнага матэрыялу хопіць надоўга, і гэтага часу павінна выстачыць, каб палепшыць разуменне да добрага ўзроўню і толькі пасля пераходзіць на складаныя тэксты без дадатковай падрыхтоўкі.

І вось, цікавыя серыялы знайшліся, але ўзнікла пытанне, што з імі рабіць і як менавіта іх выкарыстоўваць для навучання. Не буду прыводзіць тут гісторыю шматлікіх спроб, а абмяжуюся высновамі з іх.

Варыянт 1:
Прагляд з субтытрамі на роднай мове

Можа быць карысным для пачаткоўцаў, калі занадта шмат незнаёмых слоў. Але ж ёсць і спакуса проста чытаць субтытры, а не напружвацца, спрабуючы пачуць нешта знаёмае і суаднесці незнаёмае з перакладам, што далёка не заўсёды дапамагае. На больш прасунутым узроўні карысць гэтага метаду амаль нулявая.

Варыянт 2:
Прагляд з субтытрамі на мове арыгіналу

Вельмі няблага, асабліва калі ёсць цяжкасці з арфаграфіяй. Вельмі добра вучыцца суадносіць вымаўленне і напісанне. Ды і вымаўленне незнаёмых слоў можна натрэніраваць.

ПРАЦЯГ на старонке 18

Вучым мову самастойна

Частка 1: Разуменне на слых

ПРАЦЯГ. Пачатак на старонке 17

Але што рабіць, калі не ведаеш пераклад таго ці іншага слова? Глядзець серыял далей! Калі яно азначае нешта прынцыпова важнае, яго паўтораць яшчэ не раз у іншым кантэксце, і ўжо тады можна будзе зразумець значэнне. Калі ж не – выпішыце сабе гэтае слова, а потым паглядзіце ў слоўніку. Ці адразу, калі занадта хочацца :) Але ўсё ж лепей пасля, каб не губляць увагу і наблізіць моўную сітуацыю да рэальнай (ну не будзеце ж вы ў размове з кімсьці ліхаманкава гугліць невядомае слова?).

Варыянт 3: Прагляд з субтытрамі на іншай мове

Практыкавацца адразу ў дзьвюх мовах – што можа быць лепей? Канешне, узровень валодання імі павінен быць дастаткова высокі, каб не губляць час на пошук перакладу, а адразу запамінаць словы і выразы. Нават калі штосьці і не будзе зразумелым, другая мова «прыйдзе на дапамогу». Але ж цяжкасці могуць узнікнуць з правапісам слова ў мове арыгіналу. Ды і трэба яшчэ суаднесці пачутае з напісаным, што не заўсёды будзе літаральна адпавядаць адно аднаму. Таму ў гэтым выпадку, канешне, лепей выпісваць на слых тыя словы і выразы, у напісанні якіх вы не вельмі ўпэўненыя, і правяраць іх па слоўніку.

Адзінае, дзе метад дзьвюх моў не спрацуе, – спецыяльная лексіка, дзе ніяк не абыйсціся без адпаведнікаў у роднай мове. Асабліва актуальна для перакладчыкаў, бо, як ужо было некалі сказана, роднай мове трэба прысвячаць не менш часу, чым замежнай.

Варыянт 4: Прагляд без субтытраў

Лепш за ўсё спрацуе на высокім узроўні валодання мовай. З незнаёмымі словамі трэба абыходзіцца так, як і ў папярэдніх пунктах. Прынцыповая розніца ў тым, што ніякай вонкавай дапамогі ўжо не будзе, то бок сітуацыя будзе максімальна набліжанай да сапраўднага жыцця. Гэта найбольш складаны метад, але і асалода ад разумення пачутага ні з чым не параўнальная!

Чаго лепш не рабіць?

Паўтараць адзін і той жа фрагмент сто разоў, не прагледзеўшы серыю да канца. Можа, нейкія асобныя рэчы і высветляцца, але агульная цікавасць да навучання непазбежна пачне знікаць, а разам з ёй і ўвага. Лепш: Спачатку паспрабаваць зразумець значэнне напрацягу серыі, і толькі калі засталіся пытанні, наноў прагледзець асобныя ўрыўкі.

Спыняць відэа кожны раз, як сустрэнецца незнаёмае слова. Тое самае, што і папярэдні пункт. Ды і ў сапраўдным жыцці наўрад ці будзе час і мажлівасць спыніцца. Лепш: Выпісваць на слых, але глядзець далей. Вельмі верагодна, што значэнне слова высветліцца ў працэсе прагляду.

Здавацца праз некалі хвілін, калі ўвогуле нічога не атрымалася зразумець. Гэта нармальна. Спачатку трэба прызвычаіцца да іншамоўнага асяроддзя, а колькі часу на гэта спатрэбіцца – вельмі індывідуальна, таму не трэба раўняцца на іншых. Лепш: Расслабіцца і глядзець далей. Не атрымаецца сёння – атрымаецца заўтра. Мне нават спатрэбілася некалькі сезонаў, каб у рэшце рэшт наблізіцца да поўнага разумення амаль усяго, што чую :) Але ж вынік варты таго!

На гэтым скончваецца першая частка аповяду пра мае адукацыйныя вакацыі. Хутка будзе і працяг.

adukacyja.info

20 нечаканых фактаў

пра Язэпа Драздовіча

Малады драматург Васіль Дранько-Майсюк сабраў 20 найбольш цікавых і невядомых фактаў пра беларускага мастака, этнографа, археоляга Язэпа Драздовіча.

1) Быў мастаком, краязнаўцам, небазнаўцам, пісьменьнікам, паэтам, скульптарам, графікам, пэдагогам, кніжным ілюстратарам.

2) Сябраваў з Янкам Пачопкам, Міхасём Машарам, Максімам Танкам, Пятром Сергіевічам, але з другой паловы 30-х расчараваўся ў сяброўстве ня вельмі чулых і ўважлівых да яго таварышаў («…я… бесьсямейны і бясхатні… горай „трупа", якім мяне тут… пачалі называць. Ды каб хто, свае, пісьменьнікі, якіх я гады два таму партрэты выразьбаваў для Музэю, за тое, што я (ня маючы ані свайго кута, ані забясьпечанага часу) – „ня твару"… Хамства»; «…Міхась Зьвінячы (Машара) нагнаў мне… чэрствасьці. А па-за ім, бадай, чуць ня ўсе віленскія тузы-беларусы, не выключаючы між імі і найбліжэйшага мне калегу Пецю Сергіевіча, якога я калісь, яшчэ як быў ён студэнтам, наколькі мог, заўсёды стараўся яго відзець сабе другам. А ён цяпер, як вырас у мастака, пачуўшы сябе „знамянітым", зусім „дзюдкай" аказаўся…»).

3) Быў выдатным танцорам («На вечарынцы госьці вялі сябе прыстойна, па-культурнаму, весела, ветліва і разьвязна. Танцавалі і пяялі. У канцы канцоў, гледзячы на рэшту маладых, і мне „старыку" скакануць закарцела, выпрабаваць лёгкасьць сваіх ног на казачку ды паказаць маладым, як мы „даўней" скакалі. Скінуў з валёнкаў галёшы і таксама скакануў з куляньнем на рукі, калясом, у перамежку – на зайздрасьць маладым.»).

4) Вельмі любіў плаваць (хоць і ня вельмі ўмеў). Шкадаваў, што ў Беларусі няма свайго акіяну («Шчасьлівы народ акіянцы. Шчасьлівы не таму, што жывуць астраўлянамі, а шчасьлівы таму, што ніколі ня знаюць зімы, а мора ўмяркоўваець ім пад экватарам клімат, і яны могуць хадзіць без адзежы і ў дадатак, маючы мора пад носам, – купацца і купацца. Ці ж у гэтым ня райскае жыцьцё?»).

5) Не любіў, калі маладзенькія дзяўчаты мазаліся памадай.

6) Сябраваў з Бахусам (Максім Танк, жартуючы, казаў, што Драздовіч назірае за зоркамі не праз тэлескоп, а праз рыльца бутэлькі).

7) Усё жыцьцё змагаўся з голадам і нястачай.

8) Меў ня вельмі добры зрок – дальназоркасьць (часта ў падарожжах губляў акуляры)

9) Іранічна ставіўся да варажбітоў і хірамантаў.

10) Адным з найвялікшых грахоў лічыў – забойства нявіннай жывёлы і птушкі.

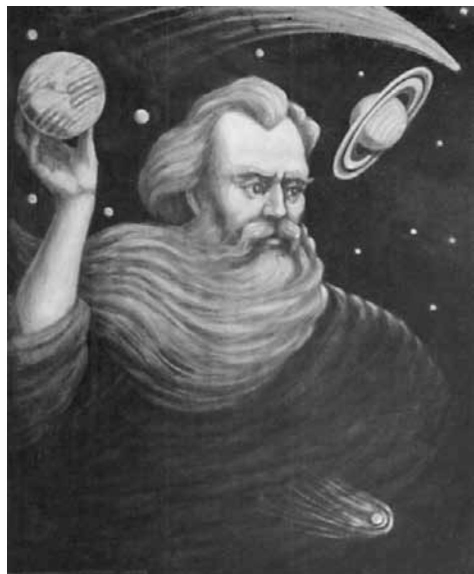
11) Вандроўнае жыцьцё і заўсёдная нястача не далі зьдзейсьніцца ягонай мары – ажаніцца.

12) Вельмі шкадаваў, што Эфіопія прайграла вайну з мусалінеўскай Італіяй («Японія ня сьпіць, а Абісінія праспала сваю долю, каб быць у Афрыцы тым, чым цяпер у Азіі Японія. Спазьніліся на некалькі вякоў.»).

13) Самым неэстэтычным зьверам лічыў – гіену.

14) Адна кабета высьмеяла на адным балі лапленыя штаны Драздовіча: «Я й раней яму казала, Каб ён водачкі ня піў. І ня быў як той манах, Бо ўся сіла ў штанах»

15) Ня ўмеў гуляць у карты.

16) Жыцьцё на Марсе, Месяцы, Сатурне, Вэнэры – бачыў ў «сомнамбулічынх снах» – і цьвёрда верыў, што ўсё гэта ўбачанае, калі не існуе зараз, то дакладна будзе існаваць у будучыні.

17) Любімы герой Драздовіча – старазапаветны Майсей (“Я люблю Майсея за ягоную маладцаватасьць. Гэта адзін з наймаладцавейшых людзей, якіх ведаець гісторыя нашага свету. І найболей, што мне падабаецца ў ягонай тэорыі стварэньня сьвету, гэта:”Бог стварыў чалавека на сваё падабенства…”.

18) Доўгі час судзіўся з Наваградзкай беларускай гімназіяй, каб выплаціла грошы (600 злотых). Выйграў справу, але спагнаць заробленае не было з каго – гімназія ў 1934 г. была закрытая польскімі ўладамі.

19) Любіў чытаць сялянам лекцыі па астраноміі.

20) Не любіў зьвяглівых кабет («Няма на сьвеце нічога брыдчэйшага, як язычлівая, сварлівая нагласьць зь бясстыдзтвам кабеты, паходзячай з гультайскага буржуазійнага асяродку, пры нізкім інтэлектуальным разьвіцьці і маральнасьці, з прэтэнзіямі дамініраваць сваім «я» над «я» іншых).

– Ты наогул неяк на фотках лепш атрымліваешся, чым у жыцці. Можа таму, што ты на фота маўчыш?

• • •

Раніцай прыйшла смс: «Абанент ізноў у сетцы. Вы можаце яму патэлефанаваць.»
Фігушкі! Я вось ужо працверазеў!

• • •

У лякарні. Ранішні абыход.
– Доктар, а навошта вы мне прапісалі прыняць букецік фіялак?
– Разумееце, у нашага паталагаанатама заўтра дзень нарodзінаў. Вам ужо ўсё роўна, а ёй прыемна будзе!

• • •

14,000 чалавек займаюцца сэксам проста зараз.
25,000 цалуюцца.
50,000 абдымаюцца.
Ну а ты... чытаеш гэты тэкст.

• • •

Хамяку купілі пластыкавы шар, усярэдзіне якога ён можа гуляць па кватэры, не рызыкуючы быць раздушаным. Гледзячы на тое, як рассякае па кватэры шар з хамяком усярэдзіне, я спасціг увесь таемны сэнс слова «шараё*іцца».

• • •

Праз дзве тысячы гадоў археолагі адкапаюць салярый і падумаюць, што мы смажылі людзей.

• • •

- А ты мяне не баішся... калі я без касметыкі?
- Калі ўжо быць сумленным, Ксюха, то я цябе і з касметыкай пабойваюся!

• • •

Ведаеце, з-за чаго ў Расеі не любяць заходнія каштоўнасці? Таму што ў адрозненне ад сваіх, айчынных, іх нельга стыбрыць.

• • •

Прыходзіць жанчына на прыём да лекара сэксапаталага і кажа:
– Доктар мяне ніхто не задавальняе і мне заўсёды хочацца сэкса!
Доктар:
- Вам трэба выйсці замуж!
- Я замужам!
- Тады завядзіце сабе палюбоўніка.
- У мяне іх шэсць!
- (захоплена) Ну тады вы проста цудоўная жанчына!
- Вось і выдайце мне даведку што я цудоўная жанчына, а тое ўсе вакол бл@дь , ды бл@дь!

• • •

Калі ў дваіх па яблыку, і яны памяняліся імі – у іх па ранейшаму па адным яблыку. Калі ў іх па ідэі, і яны памяняліся імі – то ў іх зараз па дзве ідэі. Калі ў іх па адным сакрэце, і яны памяняліся імі – у іх больш няма сакрэтаў.

• • •

– Ух, які ў цябе сабака! Навошта завяла?
– Каб па парку позна ўвечары не страшна было гуляць.
– І навошта табе ў цемры па парку гуляць?
– Як навошта? Сабаку выгульваць трэба!

• • •

У чаце:
– Ты што, пакрыўдзілася?
– (піша... піша... піша... піша... піша... піша... піша... піша...) Неа.

• • •

Хлопчык Пеця стукнуў трудавіка малатком па пальцах і атрымаў пяць! Прынамсі, яму так пачулася.

• • •

Прыгожая жанчына заўсёды выклікае думку, што ў яе хтосьці ёсць. У выніку яна або не дастаецца нікому, або таму, хто ні на якую думку не здольны.

• • •

– У мяне дэпрэсія. Я тоўстая і самотная!

– Ды якая ж ты тоўстая? Дзе? Пакажы.

– Можа, табе яшчэ паказаць, дзе я самотная?

• • •

Дарагія расейцы! А вы ведаеце, што Дж.Оруэл пісаў антыўтопію, а не інструкцыю?

• • •

13-гадовая Каця, прыйшоўшы дахаты і ўбачыўшы маму ў сваёй школьнай форме, здагадалася, што сёння яна будзе начаваць у бабулі.

• • •

- Што б вы зрабілі, калі б даведаліся, што вам засталося жыць 24 гадзіны? Я ўпэўнены, што ў вас знойдуцца цікавыя ідэі.

- Я б разаслаў усім сябрам e-mail, што пamру на працягу 24-х гадзін, калі яны не перашлюць гэты ліст дзесяці сваім сябрам.

• • •

Восень, гэта такі час, калі носіш увесь дзень куртку ў руках, таму што раніцай было халадно.

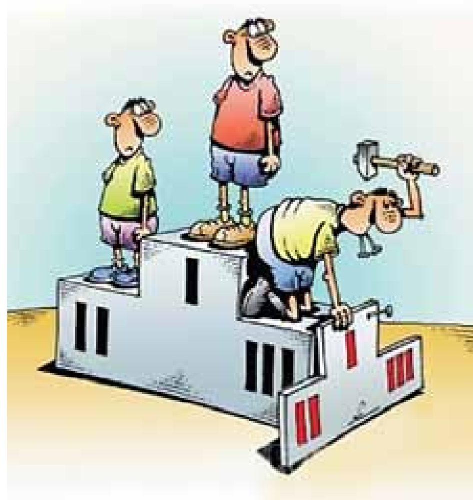
• • •

Ідзе лекцыя ў медінстытуце. Тэма «Сэксуальныя анамаліі».
Прафесар:

- Вядомы выпадак, калі адна жанчына атрымала прыкладна 135 аргазмаў за адзін палавы акт...

Мужчынскі крык, поўны малення, з аўдыторыі:

- Прафесар, скажыце - хто ЯНА?

Следам жаночы лямант:

- Пайшоў на хрэн! Прафесар, скажыце - хто ЁН?!

• • •

- Пеця, дай хатнюю працу спісаць!

- Не дам, сама рабі.

- Ну, добра-добра, папрасі ты ў мяне што-небудзь.

- Што я магу папрасіць у двоечніцы?

- Гадоў праз пяць здагадаешся.

АБ'ЕКТЫЎна

"Дзедзіч" заўсёды дае маладым таленавітым людзям магчымасць прэзентаваць сваю творчасць шырокаму колу чытачоў. Нехта дасылае вершы, нехта - фота. Сёння на апошняй старонцы - наша рубрыка "АБ'ЕКТЫЎна", дзе кожны малады фатограф можа апублікаваць свае самыя ўдалыя фоткі. Чарговым героем нашай рубрыкі стала Марына Халімончык. Знаёмцеся:

Меня зовут Марина Халимончик. Я учусь в БрГУ им. Пушкина на 4 курсе психолого-педагогического факультета.

Фотографией я начала заниматься 5 лет назад. Это мне стало интересно, потому что поняла: иногда фотографией можно показать даже самый обычный одуванчик с его другой - прекрасной - стороны. Собственно, это меня и привлекло.

Сегодня фотосъемкой я занимаюсь на более профессиональном уровне. И для меня фотография - это способ развиваться и самоутверждаться.

Чаще всего я фотографирую животных, поскольку нравится наблюдать за ними и запечатлевать их какие-то интересные повадки. Конечно, животные не позируют так, как люди, поэтому людей фотографировать бывает менее затруднительно, особенно, когда есть какая-то задумка.

Сама по себе я творческая личность, и на достигнутом никогда не останавливаюсь, поэтому стараюсь пробовать в фотографии все, на что только хватит фантазии.

Photo by MARINA KHALIMONCHIK

Больш падрабязна з творчасцю Марыны можна пазнаёміцца на адмысловай старонцы Укантакце: https://vk.com/khalimonchik_photos

Дзедзіч

Інфармацыйна-аналітычны бюлетэнь • №5(92) • Жнівень 2015

dzedzich@dzedzich.org • www.dzedzich.org

Заснавальнік: ініцыятыўная група моладзі
Распаўсюджваецца бясплатна
Падпісана ў друк 31.08.2015 года у 18-00
Папераафсетная, фармат А5, 1,5 ул.-друк. аркуша.
Гарнітура Myriad
Надрукавана на памнажальнай тэхніцы сяброў рэдакцыі
Наклад 299 асобнікаў

Галоўны рэдактар: Дзмітрый ШЫМАНСКІ
Рэдкалегія: Ю.МІКАЛАЕВА, А.КАХОВІЧ, П.ДАЙЛІД, У.КРАСЬКО, А.ТРУС
Адказны за выпуск: Вольга ЯРАМЧУК
Кантактныя тэлефоны: (029) **660-57-41**, (029) **724-21-16**
Пры выкарыстанні матэрыялаў бюлетэня спасылкі на крыніцу абавязковыя
Рэдакцыя можа не падзяляць меркаванні аўтараў і друкаваць артыкулы для далейшай палемікі